

Trandafir sara pe stele
 Du-i badelui buzele mele;
 Și spune-i c-al meu noroc
 L-au pus dușmanii pe foc
 Și-i spune că al meu bine;
 A plecat și nu mai vine,
 A plecat în țări străine.

28A

*Oh, rose, every moon-
 light eve
 Send my lover all my best
 Oh, rose, every
 cloudy eve
 Send my lover
 many a kiss
 Oh, rose, every starry eve
 Send my lover my
 sweet lips
 And tell him that
 all my enemies
 Now they must be
 all at ease
 'Cause they burned down
 my good mood
 So tell him my happiness
 Is now gone, and gone for
 good
 Gone to foreign lands
 and woods.*

28B

(Oh, rose, in the evening,
 when you see the moon
 Send my lover all the best
 Oh, rose, every cloudy
 evening
 Send my lover
 many kisses
 Oh, rose, every starry
 evening
 Send my lips to my lover
 And tell him that all my
 good luck
 Was burned down
 by my enemies
 And tell him that my
 happiness, too
 Is gone and it's not

Colecția Augustin Mocanu

Vraja erotică

- observații pe marginea unui motiv folcloric -

Sentimentul erotic constituie, fără îndoială, cea mai puternică și mai tulburătoare manifestare proprie sufletului omenesc. Prezența eroticului în toate genurile și formele creației populare orale este indiscutabilă. Pretutindeni, eroticul este susținut și stimulat de aspirația firească a tuturor spre împlinire înaltă și frumoasă chiar și atunci când pentru aceasta se cer sacrificii, uneori, cel suprem.

Manifestările dragostei cunosc în creația orală, o mare varietate de forme concrete. *Motivul vrăjii* erotice este una dintre ele. Îl găsim mai întâi în *descântecul de dragoste*. Se știe că în comunitățile arhaice se practica, și se mai practică pe alocuri, *magia* în scopul atragerii unui partener mult dorit. Pentru aceasta se foloseau toate componentele vrăjii: *gesturi, obiecte, invocarea astrelor și a unor ființe reale sau imaginare, formule verbale incantatorii*, toate pentru *năucirea* vremelnică a celui vizat, dar fără a i se cauza rău. Utilizarea textului oral incantatoriu se bazează pe credința descântătoare și a celui descântat în puterea magică a cuvântului. O astfel de practică vrăjitorescă și consecințele ei sunt prezentate într-un cântec de dragoste originar din Bucovina:

De la deal de secătură
 Șuieră-un voinic din gură
 Și-l cunosc pe fluierat
 Că-i de fete fermecat
 Cu sulcină din grădină
 Și cu apă din fântână,
 Cu surcele subțirele,
 Cu păr negru din sprâncene,
 Cu păr negru din cosiță,
 Cu otavă din Suceavă,
 Cu pană de liliac
 Să nu-i mai afle de leac.

(7, n.190, p. 74 - Bucovina)

Dorința fetelor de a părea neobișnuit de frumoase și atrăgătoare, pentru a reuși să cucerească insul drag inimii, este exprimată sugestiv prin mijloace poetice variate, specifice genului descântecelor. Soarele, luna, steaua ca semn și putere a destinului pentru fiecare om, focul, apa, ființe

precum sunt Maica Sfântă și Sân - Văsâi sunt invocate prin cuvânt să le determine a ajuta cu puterile lor împlinirea dorului de dragoste. Am ales câteva exemple pentru a sprijini cele afirmate:

coming back
Cause it left for foreign
lands.)

Invocarea soarelui:

29

Sfinte soare
Frățioare!
Răsai pe capul meu
Și pe tot trupul meu.
De la cap până la picioare
Să strălucească ca tine,
Soare!

Colo-n valea cea adâncă
Stau doi pui de rândunică
Cel mare zboară cântând
Cel mic rămâne plângând
Hei, măi frate, frățioare
De mi-ar crește aripioare
Ca să zbor și eu în vânt
Până la al maicii
mormânt
Să-i iau pânza de pe față
Și să-i spun a mea viață
Să-i iau pânza
de pe-obraz
Și să-i spun al meu necaz.

(8, p. 44, Mitocul Dragomirnei - Suceava)

Invocarea lunii:

29A

Lună nouă,
Lună bună!
Cal ai,
Frâu n-ai,
Da' na, chescheneu' meu
De frâu la calu' tău
Și te du în luminiș,
Și-n curmeziș,
Și-n lung și-n lat,
Și la noi în sat,
Ori pă cine li-i afla
La mine li-i afla
La mine li-i mâna.
Orice om fãlos,
Orice băiat frumos
Și paie urăcios,
Numa' io mândră și frumoasă
Ca arjintu' străcurat,
Ca Maica Sfântă ce m-o dat.

*Down there in the deepest
valley
There are two sweet
sparrow broods
The older one just sings
and flies
While the young one sits
and cries
Oh, my sweet,
my little brother
If my wings began
to grow
Then I could fly
with the wind
To the grave where sleeps
our mother
Then I will take
off her shroud
And tell her 'bout my life,
all proud
Oh, I'll set her sweet
cheek free
Tell her what is
troubling me.*

(9, n. 44, p.49, Oarța de Sus, Codru - Maramureș, 1970)

Invocarea stelei:

Stea,
Steluța mea
Ce mai mândră,
Cea mai luminoasă,
Cea mai frumoasă!
Ieu m-oi culca,
Tu nu te culca!

29B

(Down there in the deepest valley
Live two sparrow broods
The older one
sings and flies
While the young one sits
and cries
Oh, my sweet,
my little brother
If only my wings began
to grow
Then I could fly
with the wind
Up to our mother's grave
And I would take off
her shroud
I would tell her about
my life
And I'd take the shroud
off her face
To tell her all about my
sorrows.)

30

Măi, mândrule, mama ta
Nu poate bea, nici mânca
De grijă că mi-i lua.
Spune-i, mândruț,
mâne-ta
Să mănânce și să beie
Grija mea să și o ieie
Ca decât noră la mă-ta
Mai bine, mândruț,
m-oi fa
Rădăcina răchiții
Pe marginea Izii
Iza ca să mă mulească,
Mă-ta să nu-mi
poruncească.

(De la Ioan Gherheș, 29
ani)

30A

*Oh, my love,
you bitter mother
Cannot drink or eat*

Eu să mănânc,
Tu să nu mănânci!
Tu de tu unde io te-oi mâna:
La tăte mătrăgunile fetilor,
În tăte hăbdiștile.
Tu acolo bine aleje,
Bine culeje
Tăte dragostile,
Tăte ibostile,
Tăte frumușețale,
Tăte lăudețale.
Bine aleje-le,
Bine culeje-le,
În vinu' aista,
În noaptea asta adă-le
Și slobozî-le.
Io cu vinu' iesta m-oi stropti,
În fruntea danțului oi tropoti;
Cu vinu' aista m-oi uda,
Tătă zua în fruntea danțului oi juca.

(9, 51, p. 52, Babița, Codru - Satu Mare)

Spălarea magică

Potica o călcai,
Roua o scuturai,
Dragostile le adunai:
De la tăte fetile,
De la tăte nevestile,
De la tăte văduvile;
De la tăte le adunai
Și cu iele mă spălai.
Io mă spăl cu apă întoarsă
Și pai la feciori frumoasă,
Și plac feciorilor
Ca laptile pruncilor,
Ca berea boierilor;
Și pai ca soare când răsare,
Ca un vișin când îi în floare,
Ca un porumbel pestrițat
Și de mine lăudat.

(9, n. 45, p. 49, Oarța de Sus, Codru - Maramureș, 1970)

Focul dragostei

Mă uitai spre răsărit,
 Văzui casa orânzii aprinsă,
 Încinsă,
 De dor și dragoste cuprinsă...
 Și-i ardă inima lui
 De doru' meu, de dragostea mea!
 Când mi-a auzi graiu',
 Și gândească că-i raiu'!
 Când mi-a auzi tropotu',
 Și gândească că-i clopotu!
 Și n-aibă stare
 Până la mine n-a vini,
 Și mâna cu mine n-a da
 Și-n cununie nu m-a băga.

(9, n. 48, p. 50, Asuaju de Jos, Codru - Maramureș, 1970)

În lirica orală, motivul vrăjii erotice a dat naștere mai multor forme de creații dintre care sunt de evidențiat idila folclorică ardeleană, cea maramureșeană și cântecul lăutăresc din Muntenia.

Pentru a face câteva observații pe marginea creațiilor lirice orale având ca motiv tematic vraja erotică, luăm ca bază a discuției o variantă culeasă din Bârsău de Jos, care posedă caracteristicile unui text clasic. O reproducem în întregime:

Vară, vară, primăvară,
 Tăte plugurile ară,
 Numa' plugu' badiului
 Șede-n coasta dealului,
 Nici nu suie, nici coboară,
 Bate-și boii de-i omoară.
 - Desfă, mândră, ce-ai făcut
 Să nu bat boii mai mult!
 - Lasă-i, bade, boii-n pace,
 Ce-am făcut nu poci desface!
 N-am făcut, bade, să mori,
 Am făcut ca să te-nsori!
 N-am făcut, bade, să ptei,
 Am făcut ca să mă iei!
 N-am făcut, bade, să zaci,
 Am făcut să ne fim dragi!

(9, n. 565, p. 195, Bârsău de Jos, Codru - Satu Mare)

Construită ca o scenetă dramatică, cu toate componentele cerute unei astfel de structuri, piesa în discuție cuprinde trei secvențe.

Prima secvență, versurile 1 - 6, conține descrierea împrejurării în care

*or sleep
 For fear you might
 want me
 Go and tell her,
 oh my love
 That she can eat, drink
 and sleep
 I won't bother her,
 she's free
 Cause I'll never be her
 daughter
 I would rather
 live in water
 And become
 the willow's root
 That rests next to the Iza
 Even if I'm mute,
 I won't be
 Bothered by your
 bitter mummy.*

30B

(Oh, my lover,
 your mother
 Cannot drink, she
 cannot eat
 For fear you might
 marry me.
 Love, go and tell her
 That she can drink and
 eat at ease
 She don't have to think
 about me
 Cause I'll never be her
 daughter-in-law
 I would rather be
 turned into
 The root of a willow
 Growing next to the
 Iza river.
 So that Iza can protect me
 And so that your mother
 stop mastering me.)

31

Măi bădiță, măi bădiță
 Scrie-ți numele-n portiță.
 Scrie și numele meu
 Pe pana clopului tău

De-i muri, să mor și eu,
De-i trăi, să fii al meu.
Măi mândruț, de-i muri tu
Nici eu nu trăiesc altu.
N-oi trăi, că nu-i modru
N-am om drag cum
mi-ai fost tu.
N-oi trăi așa de bine
N-am om drag
ca și pe tine.

31A

*Oh, my lover, oh, my love
Write your name onto
the gate
Then write my name
just above
Your hat's feather, cause
my fate
Is all bound to yours
in death
And in life, mine be
your breath
Oh my love, were you
to die
Next to you then
I shall lie
I could not find
me another
Man to love as I love you.
I could not live well,
or rather
I love nobody but you*

31B.

(Oh, my lover, oh,
my love
Write your name onto
the gate
Then write down
my name
On the feather of your hat
If you died, then I would
die, too
If you live,
you must be mine
Oh, my love, if you were
to die
I couldn't live

se petrece idila, a stării și manifestărilor badii, care e supărat din cauză că nu poate lucra și își bate boii *neascultători*. Textul curge lent în spațiul primelor două versuri, dar imediat, în versul al treilea, prin adverbul *numa* se rupe marcând opoziția dintre starea normală – *Tăte plugurile ară* – și cea de neliniște a feciorului îndrăgostit, căruia nici boii nu-i mai trag cum trebuie. Aspectul definitiv al secvenței constă în dezvăluirea trăirilor tânărului îndrăgostit, redată prin prezentarea manifestărilor exterioare ale eroului.

Secvența a doua este alcătuită din versurile 7 și 8, care sunt aproximativ identice în toate variantele ardelene. Badea, fiind convins că neplăcerile îi sunt pricinuite de un făcut, care cere mândrei desfacerea vrăjii.

Secvența a treia, versurile 9 – 16, conține replica fetei. Ea vorbește sincer și firesc: - **Lasă-i, bade, boii-n pace, / Ce-am făcut nu poci des-face!** Răspunsul drăguței relevă intenția pozitivă a actului vrăjii, care n-a fost făcut: **să mori, să ptei, să zaci, ci dimpotrivă: să te-nsori, să mă iei, să ne fim dragi.** Prin argumentația, construită ca paralelism opozițional, se comunică direct sinceritatea și seriozitatea mândrei.

În varianta din Băița de sub Codru, replica fetei (*secvența a treia*) este mai dezoltată. Mândra îi reproșează badii că și-a călcat cuvântul, de aceea este pedepsit să nu poată ara:

Știi, tu, bade, ce zâcei,
Când sara la noi vinei,
Că tu n-ai drăguță-n lume
Așa dragă ca pă mine.
Iac-amu, ia, m-ai urât.
Nu mai baji plugu-n pământ.

(9, n. 568 / b, p. 197, Băița de sub Codru – Maramureș, 1967)

Simțindu-se trădată de drăguț, fata îl amenință cu blestemul, intenție exprimată prin paralelism sinonimic alcătuit din motive călătoare, des folosite în zonă pentru același scop – blestemul:

Bade, de nu mi-i lua
Doamne, rău te-oi blăstăma:
Că de-i muri să mori în foc!
De-i trăi să n-ai năroc!
De-i muri să mori în pară!
De-i trăi să n-ai tineală!
(Ibidem)

Aceasta este singura variantă în care, intervenind cu o nouă replică, feciorul comunică fetei decizia lui favorabilă căsătoriei:

- Mărioară, du-te-acasă,
Că p-astară iești mireasă!
Patru boi vin după tine
Și te duc de-a drept la mine.
(Ibidem)

O variantă din Bihor (13, n. 34, p. 124) culeasă de Gheorghe Vornicu în perioada 1930 – 1938, aduce o altă nuanțare a răspunsului fetei. Ea îi cere băiatului s-o elibereze de dorul lui: **Scoate-mi dorul tău din sân! În nouă situație, tânăra se va mărita cu altul, iar el rămas fecior bătrân, va putea ara, dar: Fără haznă, fără spor, / Că n-ai fost cinstit fecior.**

Idila folclorică ardeleană pe motivul vrăjii erotice este o creație valoroasă și interesantă, în care comunicarea ideilor, atitudinilor și sentimentelor se realizează printr-o structură organizată opozițional. Esența mesajului se concentrează în două versuri care exprimă direct stările sufletești, mentalitățile și conduita morală ale celor doi îndrăgostiți, care doresc să -și împlinească idealul erotic: - **Desfă, mândră, ce-ai făcut!...- Ce-am făcut nu poci desface!**

Cele cinci idile folclorice din Țara Maramureșului sunt discursuri lirice ale mândrei. În discuția noastră ne oprim la textul cules de Tache Papa-hagi din Glod și publicat în 1925 în **Graiul și folclorul Maramureșului**, reprodus în **Antologie de folclor din județul Maramureș**, vol. I, Poezia, Baia Mare, 1980, n. 485, fiindcă este cel mai întins și mai complex. Aici, starea, atitudinea și dorința mândrului sunt comunicate prin vorbirea indirectă a fetei.

În prima secvență, versurile 1-5:

Sub creangă de rujmalin
Șade badea și bea zin
Și mă roagă să-i închin,
Să-i desfac ce i-am făcut,
Că el nu trăia mai mult.

tânărul nu este prezentat arând sau lucrând altceva cu boii, ci chefuind de necaz probabil. El cere mândrei desfacerea vrăjii, fiindcă își simte amenințată viața: *Că el nu trăia mai mult.*

Secvența a doua și ultima, 6 – 20, conține răspunsul dat de mândră, care este organizat în patru pași, cuprinzând tot atâtea idei, sentimente, atitudini:

- ea refuză cererea mândrului, socotind făcutul un gest pozitiv dictat de sentimentul dragostei (vs. 6-8):

Hai, măi, mîndriorule,
Eu n-am făcut să-ți desfac,
Da' am făcut că mi-ai fo' drag.
- fata enumeră procedeele prin care a realizat vraja
(vs. 9 – 11):

Lut din urmă Ț-am luat,
Păr din cap Ț-am retezat
Și-n măr roșu l-am băgat.

- scopul făcutului a fost ca ea să-i pară mândrului mai frumoasă decât oricare altă fată din țară (vs. 12 – 16):

with another
I won't live, 'cause
there's no way
I don't have any love
but you
I just won't be able to
live that well
I don't love anyone as I
love you.)

32

Frunză verde busuioc
Ardă-te focu noroc
Că n-ai crescut pe-al
meu loc.
Nu știu ce nu ți-o priit
Că de la mine-ai fugit.
M-ai lăsat nenorocit
Nu știu ce nu ți-o plăcut
Că pe mine m-ai urât
Și iute m-ai părăsit
Că nu te-am văzut
mai mult.
Și de-aș umbla
lumea toată,
Tot dau peste tine odată.
Am să cânt și-am
să muncesc
Din nou să mă norocesc.

32A

*Oh, my sweet green
basil branch
May you, luck, burn down
right now
Cause' you have ignored
my vow
I would just like
to know why
You left me all alone
to cry
Why you ran away
from me
Is it something wrong
with me?
'Cause you left me
in a hurry
Since you hate me heavily
I haven't seen you for*

*some time
But even if I had mounts
to climb
I will find you,
oh, someday
Cause I'll work and sing
and pray
And so I'll make
my luck stay.*

32B

O, sweet, green,
basil branch
May you burn down, oh,
you luck
Cause you didn't come
to me
I don't know what both-
ered you so much
As to run away from me
I don't know what you
didn't like
Since you just hated me
so much
As to leave me so quickly
Cause I haven't seen a lot
of you
And even if I were to go
all around the world
I will end up by f
inding you
I will work and I will sing
So as to be lucky again.

33

Mamă, când m-ai legănat,
Numai de dor
mi-ai cântat
Dar de noroc niciodat';
Numai de dor mi-ai doinit
De noroc n-ai amintit.
Și-am dus dor
măicuță mult
Dar noroc n-am mai avut;
Și-am dus dor
maică mereu,
Doru-a fost norocu meu.

Și ție mândruț ți-am dat
Tăt zinuț din tri păhară
Să nu vedzi ca mine-n țară;
Tăt zinuț din tri uiegi,
Ca pă mine să nu vedzi.

- în final (vs. 17 – 20), fata pronunță un fel de jurământ de dragoste față de fecior, dublat, în paralel, de un blestem destinat mândrului, în ipoteza când el n-ar crede-o:

De nu te iubesc cu dor
Crepe-ți cizma pă picior;
De nu te iubesc cu jele
Crepe-ți cămeșa pă piele.

Discutând această variantă din Țara Maramureșului, am relevat indirect strânsa legătură dintre idila folclorică pe tema vrăjii erotice și descântecele de dragoste la care ne-am referit și din care am reprodus exemple la începutul rândurilor de față.

Variantele maramureșene ale idilei folclorice în discuție se deosebesc de cele ardelenene atât prin structura textului cât și prin modalitățile de realizare a discursului liric. Textele din Țara Maramureșului sunt monologuri, iar cele ardelenene sunt scenete dramatice, însă toate elementele ce țin de schema generală a textului oral, de afirmarea sufletului, de cuget, de etică și de mentalități sunt identice și ușor detectabile la prima citire. Varianta muntenă *Făcutul* este organizată ca dialog din două replici. Bărbatul cere să fie eliberat din lanțurile unei iubiri care l-a năucit:

- Desfă, puică, ce-ai făcut
Și-mi dă drumul să mă duc,
C-am ajuns un om năuc...
(12, p. 356, Muntenia, 1884)

Prin replica ei, femeia înlătură vâlul magic de pe iubire ca sentiment și relație umană firească:

Te-am privit
Și ți-am vorbit,
Guriță ți-am dăruit:
Așa făcut ai dorit!
(Ibidem)

Deși conține același motiv poetic și discursul liric este dialogat ca peste tot, totuși piesa în discuție pare mai degrabă un cântec lăutăresc decât o senină idilă – joc de-a dragostea – între tineri aflați în procesul inițierii erotice.

Din cele 23 de variante identificate de noi fără a urmări să le aflăm pe toate câte s-au publicat, se poate lesne observa că motivul liric al vrăjii

erotice cunoaște o largă răspândire geografică în spațiul național românesc cuprinzând: Bucovina (1 var.), Țara Maramureșului (5 var.), Transilvania (12 var.), Crișana (2 var.), Banatul (1 var.), Oltenia (1 var. de tip ardelenesc) și Muntenia (1 var.) Aceasta demonstrează încă o dată caracterul unitar al creației populare orale românești, unitatea de gândire și simțire a neamului nostru ca parte a umanității, capacitatea creatorilor anonimi de a folosi cu succes modalități de creație variate și virtuțile artistice nelimitate ale graiurilor locale ale limbii române de ieri și de azi.

Anexe:

I. Texte

Câte cară cu povară
toate suie și coboară,
numa caru badiului
șede-n vârșu dealului:
nici nu suie, nici coboară,
bate boii de-i omoară.
(11, n.303, Roșia – Alba, 1838)

Averi-ai mândro păcat,
Mă lăsaș înfărmăcat.
N-ai ave dân bine parte,
Că mă fărșmăcaș pă moarte.
Desfă mândră ce-ai făcut
Șî-m dă drumul să mă duc.
Io n-am făcut și desfac,
C-am făcut și mori de drag,
Că din urmă ț-am luat
Șî-n grădin-am îngropat.
În marjină dă părău,
Ca și mori de doru mneiu.
D-înt-o gură dă fântână
Și te-ntorci l-o săptămână.
(1. n. 143, Căușd – Bihor, 1887)

Ară badea sus, pă coaste,
În fundu ogrăzi noastre.
Tăt îș mână slujile
Ca și-i trimăt buzăle,
Da io nu-s o fată prostă
Și-i trimăt buză pă coastă;
Io-s o fată frumușă
Vine badea după ea.
- Desfă mândră ce-au făcut

33A

*Mother, when I was
a baby
All you did was sing
to me
About longing,
not 'bout luck
All you did was cry and
tell me
About longing, but
you forgot
To tell me all about luck
Thus I've really missed
all that
Your luck made me
to forget
As my longing got me
stuck
Oh, mum, longing was
my luck.*

33B

Mother, when you would
rock me
All you sang about was
longing
You never sang to me
'bout luck
All you cried about was
longing
You never reminded me
ok luck
That's why, mum, I've
missed a lot
But never had any luck
And all I felt, mummy,
was longing
Longing was my only
luck.

34

Cine n-are noroc, n-are
De când naște
până moare.
Că nici eu nu l-am avut
De când mama m-o făcut.
Că norocul, ardă-l focu,
Nu răsare pe tot locu

Ci răsare lângă drum
 Și nu-l are omu bun.
 Că om bun am fost și eu
 Și norocu mi-o fost rău.

34A

*Who's unlucky, will be so
 Since they're born and
 till they die
 I've been looking for
 mine, too
 Ever since my mum
 bore me
 'Cause luck, cursed as it
 may be
 Doesn't grow
 in every tree
 But it grows near the pit
 And the good will ne'er
 find it
 Hadn't any though
 was good
 I would kill it if I could.*

34B

(Whoever has no luck,
 doesn't have any,
 Since they're born and till
 they die
 Cause' I didn't have
 any, either
 Ever since my mum gave
 birth to me
 Cause' luck, may it
 be cursed
 Doesn't grow everywhere
 It rather grows near
 the road
 And no good man owns it
 'Cause I myself was a
 good man
 But my luck was really
 bad.)

35

Ardă-te focu urât
 Pe toate le-ai norocit
 Pe mine m-ai pocăit

Și nu bat boii mai mult!
 -Mână, bade, boii-n pace,
 Ce-am făcut nu poci desface!
 N-am făcut, bade și mori,
 Ce-am făcut ca și te-sori!
 N-am făcut, bade, și ptei,
 D-am făcut ca și mă iei.
 (9. n. 567, Urmeniș, Codru - Maramureș, 1967)

Vară, vară, primăvară,
 Tăte plugurile ară
 La holdă de primăvară,
 Numa plugu badelui
 Șede-n vârvu dealului,
 Nici nu suie nici coboară,
 Bate boii de-i omoară.
 - Desfă, mândră, ce-ai făcut
 Să nu bat boii mai mult!
 -Du-te, bade, să te calce,
 Ce-am făcut nu poci desface!
 Și din tică ț-am tăiat
 Și-așa rău te-am blăstămat:
 De-i muri să mori în pară,
 De-i trăi să n-ai tineală.
 (9, n. 568, Bulgari – Sălaj, 1970)

Sub un corci de rojmalin
 Șade mândru și bea vin
 Și mă cheamă să-i închin,
 Să-i închin și să-i desfac
 Că el moare de beteag.
 - Hei, măi, mândriorul,
 Ce-am făcut nu pot desface,
 Că eu nimic nu ți-am dat,
 Numai vin din trei uiegi,
 Ca pe mine să nu vezi,
 Vin roșu din trei pahare,
 Să nu vezi ca mine-n țară
 Și de-i vedea mai frumoasă,
 Tot să-ți pară-ntunecoasă,
 Eu să fiu cea mai frumoasă.
 (7, n. 191, Ieud – Țara Maramureșului, 1951)

Pe deluțu cu trifoi,
 Trece caru' lu' Ion,
 Caru' trece-mpiedicat,
 Ionel e mort de bat.
 Dar nu-i beat de beutură,
 Că-i beat de fermecătură;

Dar cine l-a fermecat,
Două fete din Banat.
- Asta-i, mândră, pentru tine,
De nu mere caru bine.
Asta-i pentru dumneata,
De nu te mai pot uita.
Desfă, mândră, ce-ai făcut
Să nu bat boii mai mult.
- De i-ai bate, cât i-ai bate,
Ce-am făcut nu poci desface.
Că din urmă ți-am luat
Și din păr ți-am retezat.
(4, n. 295, Leșu – Bistrița – Năsăud, 1955)

Glosar

astară - astă – seară;
chescheneu – năframă, basma;
corci – arbore mic și crengos;
habă – șezătoare;
habdiște – casa, locul șezătorii;
iboste – dragoste;
pană – floare;
poci vb. - pot;
pestrițat – împodobit;
rosmalin, rojmalin, rujmalin – rozmarin;
și – să în Sălaj, Bihor, Satu – Mare;
tică – chică;
tineală – tihnă, liniște, mulțumire;
zin – vin;
uiegi – sticle pentru lichide.

La toate le-ai dat noroc
Pe mine m-ai ars în foc.
Maică măicuțița mea,
De când maică m-ai făcut
Mai bine ai fi zăcut
Că zăceai, nu te sculai,
Pe mine nu mă făceai.

35A

*May you burn
in fierce fire
Cause you gave luck to
all girls
And you left me
to despair,
You gave all my luck
to them
And you left me
to burn down.
Oh, my mother,
oh, mummy
Since I opened my
sad eye.
If only you'd wanted
down to lie
You wouldn't have given
birth to me.*

35B

(May you burn
in fierce fire
Cause you gave luck to
all girls
As for me, you made
me cry
Cause you made all the
girls lucky
As for me, you burned
me down.
Oh, my mother, oh,
my mom
Instead of giving birth
to me
You'd had better
just lay down
Cause if you hadn't
stood up
You wouldn't have made
me.)